

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

DECIZIE

13 decembrie 2016

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit în componență:

Președinte – Nicolae Gordilă,

Judecători – Ion Guzun, Elena Covalenco, Liliana Catan, Iurie Diaconu,

judecând în ședință, fără participarea părților, recursul ordinar, prin care se solicită casarea sentinței Judecătoriei Anenii Noi din 05 mai 2016 și decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 22 iunie 2016, declarat de către inculpatul

Melenciuc Nicolae Anton, născut la 22 iunie 1981, originar și domiciliat în mun. Chișinău, str. Salcîmilor 22/5, ap.69.

Termenul de examinare a cauzei:

prima instanță: 10.03.2015 - 05.05.2016;

instanța de apel: 20.05.2016 - 22.06.2016;

instanța de recurs: 18.08.2016 - 13.12.2016

Procedura prevăzută de art. 431 alin. (1) pct. 1¹) Cod de procedură penală a fost legal executată.

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție asupra recursului în cauză în baza actelor din dosar,

CONSTATĂ :

1. Prin sentința Judecătoriei Anenii Noi din 05 mai 2016, inculpatul Melenciuc Nicolae a fost recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 201¹ alin. (1) Cod penal, și în baza acestei norme legale i-a fost stabilită o pedeapsă sub formă de închisoare pe un termen de 1 an.

În baza art. 90 Cod penal, s-a dispus suspendarea condiționată a executării pedepsei aplicate inculpatului Melenciuc Nicolae pe un termen de probațiune de 1 an.

În conformitate cu art. 90 alin. (6) Cod penal, inculpatul a fost obligat să nu-și schimbe domiciliul fără consimțământul organului competent.

Ațiunea civilă a fost admisă parțial, prin care s-a dispus încasarea de la inculpatul Melenciuc Nicolae în beneficiul părții vătămate Melenciuc Anna, prejudiciul moral în sumă de 20 000 lei.

2. Pentru a pronunța sentința, instanța de fond a reținut că, inculpatul Melenciuc Nicolae în perioada 22.06.2011 până la 13.10.2014, în timp ce se aflau împreună cu soția sa, Melenciuc Anna și copiii lor comuni, periodic a amenințat-o verbal cu

aplicarea violenței fizice, numind-o cu diferite cuvinte necenzurate, înjosindu-i onoarea și demnitatea, accesele de violență în familie devenind tot mai frecvente, în ultimii 3 ani de căsătorie, deseori fiind bazate pe gelozie, toate acestea determinând-o pe Melenciuc Anna, să depună cerere pentru desfacerea căsătoriei la 07.11.2013.

Fiind în proces de divorț, în noaptea din 04.05.2014 spre 05.05.2014, în timp ce se afla la părinții săi în s. Chetrosu, r-nul Anenii Noi, Melenciuc Nicolae a încercat să întrețină un raport sexual cu soția sa, Melenciuc Anna și văzând că, este refuzat de mai multe ori, a amenințat-o verbal cu răfuială fizică, toate aceste acțiuni, în comun, ale lui Melenciuc Nicolae fiind soldate conform raportului de evaluare psihologică din 28.07.2014, cu suferința psihică a lui Melenciuc Anna.

2.1. La 10.03.2016, în cadrul examinării cauzei în instanța de judecată, procurorul a modificat învinuirea în sensul agravării, calificând acțiunile lui Melenciuc Nicolae conform art. 201¹ alin. (2) lit. a) Cod penal, invocând în acest sens că, acțiunile inculpatului au avut loc în perioada anilor 2011-2014 și au fost îndreptate asupra a doi membri de familie: împotriva soției Anna Melenciuc și a fiicei Nicoleta Melenciuc.

3. Împotriva sentinței a declarat apel procurorul, prin care a solicitat casarea sentinței și emiterea unei hotărâri, prin care inculpatul Melenciuc Nicolae să fie recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 201¹ alin. (2) lit. a) Cod penal și în baza acestei norme legale, să i se aplice o pedeapsă sub formă de închisoare pe un termen de 4 ani, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis.

În temeiul prevederilor art. 90 Cod penal, executarea pedepsei aplicate în privința lui Melenciuc Nicolae să fie suspendată condiționat pe un termen de probațiune de 3 ani. Conform art. 90 alin. (6) Cod penal, a-l obliga pe Melenciuc Nicolae să nu-și schimbe domiciliul fără consimțământul organului competent.

Acțiunea civilă înaintată de către partea vătămată Anna Melenciuc să fie admisă integral.

În motivarea apelului procurorul a invocat că, instanța de fond, deși a admis poziția acuzării, din start acționând legal și în interesul superior al copilului Melenciuc Nicoleta, care conform declarațiilor și altor probe examinate legal în ședințele judiciare a fost demonstrat incontestabil calitatea ei de victimă, cu toate că, legiuitorul prin norme imperative nu cere acordul minorului de a deveni parte vătămată din punct de vedere procesual, necătând de faptul că, potrivit prevederilor legale nu este interzisă atribuirea acestei calități și prin alte soluții decât ordonanța organului de urmărire penală, a ignorat aceste circumstanțe și preferențial, unilateral, încălcând grav interesele ocrotite de lege ale victimei minore, care a avut de suferit în urma acțiunilor inculpatului, a recalificat acțiunile acestuia în baza normei prevăzute de art. 201¹ alin. (1) Cod penal.

La fel, apelantul a menționat că, deși instanța de fond l-a recunoscut pe Melenciuc Nicolae vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 201¹ alin. (1) Cod penal, totuși trebuia să înceteze procesul penal, deoarece la momentul pronunțării sentinței deja era expirat termenul de prescripție de atragere la răspundere penală, astfel, apelantul consideră ilegală recalificarea acțiunilor inculpatului în baza art. 201¹ alin. (1) Cod penal, or instanța de fond, deși a cunoscut despre existența celei de-a doua victime, a manifestat lipsă de diligență corespunzătoare în prevenirea și reprimarea acțiunilor de violență domestică.

3.1. Nefiind de acord cu sentința, a declarat apel avocatul Mariana Botnari în numele inculpatului Melenciuc Nicolae, prin care a solicitat casarea sentinței și pronunțarea unei hotărâri, prin care inculpatul Melenciuc Nicolae să fie achitat de învinuirea înaintată, iar acțiunea civilă să fie respinsă.

În argumentarea cererii de apel, apelantul a invocat că, sentința în instanța de fond este una neîntemeiată și se bazează doar pe aprecierea probelor unilateral, fără a fi puse în balanță atât argumentele și probele acuzării cât și cele ale apărării.

Apelantul a menționat că, inculpatul urmează a fi achitat, deoarece prezumția de nevinovăție nu a fost înlăturată dincolo de orice dubiu rezonabil, condiție obligatorie pentru condamnarea penală a unei persoane.

Mai mult, apărarea a indicat că, în speță, nu sunt întrunite elementele infracțiunii de violență în familie.

Cu referire la acțiunea civilă, apelantul a menționat că, având în vedere faptul că pledează pentru achitarea inculpatului din motivul lipsei componentei de infracțiune și lipsei acțiunilor ilegale din partea lui îndreptate împotriva părții vătămate, consideră că, acțiunea civilă urmează a fi respinsă.

3.2. Apel împotriva sentinței a declarat avocatul Bevziuc Rodica în numele părților vătămate Melenciuc Anna și Melenciuc Nicoleta, prin care a solicitat casarea sentinței și pronunțarea unei hotărâri, prin care inculpatul Melenciuc Nicolae să fie recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 201¹ alin. (2) lit. a) Cod penal, și în baza acestei norme legale, să i se aplice o pedeapsă sub formă de închisoare pe un termen de 5 ani, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis, cu admiterea integrală a acțiunii civile înaintate de către partea vătămată Melenciuc Anna.

În susținerea apelului declarat, apelantul a invocat că, fapta prejudiciabilă comisă de către inculpat a fost încadrată juridic greșit, sentința nu cuprinde motivele concluziei instanței privind condamnarea inculpatului, iar normele de drept material au fost aplicate eronat.

Mai mult, a indicat că, instanța de fond eronat a respins învinuirea înaintată inculpatului în baza art. 201¹ alin. (2) lit. a) Cod penal, aducând atingere drepturilor minorei Melenciuc Nicoleta.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 22 iunie 2016, apelul declarat de către avocata Botnari Mariana în numele inculpatului Melenciuc Nicolae a fost respins ca nefondat, iar apelul procurorului și a avocatului Bevziuc Rodica în numele părților vătămate, Melenciuc Anna și Nicoleta au fost admise, casată parțial sentința și pronunțată hotărârea după cum urmează:

- Melenciuc Nicolae Anton, a fost recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 201¹ alin. (2) lit. a) Cod penal, și în baza acestei norme legale i fost aplicată o pedeapsă sub formă de închisoare pe un termen de 4 ani, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis.

În temeiul prevederilor art. 90 Cod penal, executarea pedepsei cu închisoarea aplicată inculpatului Melenciuc Nicolae, a fost suspendată condiționat pe un termen de probațiune de 3 ani.

În conformitate cu prevederile art. 90 alin. (6) Cod penal, Melenciuc Nicolae s-a dispus obligarea inculpatului de a nu-și schimba domiciliul fără acordul organului competent.

4.1. În motivarea deciziei, instanța de apel a conchis că, în ordonanța de punere sub învinuire și în rechizitoriu, acțiunile prejudiciabile ale lui Melenciuc Nicolae, au fost încadrate juridic în baza art. 201¹ alin. (1) Cod penal, acestuia fiindu-i încriminat că, în perioada căsătoriei cu Melenciuc Anna, de la 22.06.2011 până la 13.10.2014, în timp ce se aflau împreună cu soția sa, Melenciuc Anna și copiii lor comuni, periodic a amenințat-o verbal pe aceasta cu aplicarea violenței fizice, numind-o totodată cu diferite cuvinte necenzurate, înjosindu-i onoarea și demnitatea, accesele de violență în familie devenind tot mai frecvente în ultimii 3 ani de căsătorie, deseori fiind bazate pe gelozie, toate acestea determinând-o pe Melenciuc Anna să depună cerere pentru desfacerea căsătoriei la 07.11.2013.

Fiind în proces de divorț, în noaptea din 04.05.2014 spre 05.05.2014, în timp ce se afla la părinții săi în s. Chetrosu, r-nul Anenii Noi, Melenciuc Nicolae a încercat să întrețină un raport sexual cu soția sa, Melenciuc Anna și văzând că, este refuzat de mai multe ori, a amenințat-o verbal cu răfuială fizică, toate aceste acțiuni, în comun, ale lui Melenciuc Nicolae fiind soldate conform raportului de evaluare psihologică din 28.07.2014, cu suferința psihică a lui Melenciuc Anna (f.d.89, 98-99, vol. I).

Ulterior, la 10.03.2016, în cadrul examinării cauzei în instanța de judecată, procurorul a modificat învinuirea în sensul agravării, calificând acțiunile lui Melenciuc Nicolae conform art. 201¹ alin. (2) lit. a) Cod penal, invocând în acest sens că acțiunile inculpatului au avut loc în perioada anilor 2011-2014 și au fost îndreptate asupra a doi membri de familie: împotriva soției Anna Melenciuc și a fiicei Nicoleta

Melenciuc. În acest sens, în modul prevăzut de lege, lui Melenciuc Nicolae i-a fost înaintată o nouă ordonanță de punere sub învinuire (f.d.204-205, vol. I).

Astfel, instanța de apel a menționat că, prima instanță a concluzionat că, partea acuzării nu a probat agravarea învinuirii, motiv pentru care, aceasta a reîncadrat juridic acțiunile inculpatului conform ordonanței inițiale de punere sub învinuire și a rechizitoriului, cu modificările ulterioare, prin care a fost recunoscut drept abuziv comportamentul inculpatului pe perioada anilor 2011-2014.

În acest context, reieșind din materialele dosarului, instanța de apel a statuat că, organul de urmărire penală, în ultima ordonanță de punere sub învinuire, a încadrat corect acțiunile prejudiciabile ale inculpatului Melenciuc Nicolae, în baza art. 201¹ alin. (2) lit. a) Cod penal, iar instanța de fond nu a stabilit corect starea de fapt, care nu corespunde probelor din dosar, probele fiind apreciate incorect, prima instanță încadrând eronat acțiunile inculpatului în baza art. 201¹ alin. (1) Cod penal și anume violența în familie, *adică acțiunea intenționată, manifestată fizic și verbal, comisă de un membru al familiei asupra unui alt membru al familiei, care a provocat suferință fizică.*

Astfel, instanța de apel, ținând cont de prevederile art. 27, 99-101 Cod de procedură penală, cercetând sub toate aspectele probele administrate, verificându-le minuțios, le-a apreciat prin prisma pertinentei, concludenței, utilității și veridicității lor, a constatat că, din probele administrate la materialele dosarului rezultă vinovăția inculpatului Melenciuc Nicolae în comiterea infracțiunii prevăzute la art. 201¹ alin. (2) lit. a) Cod penal.

De asemenea, instanța de apel a reținut că, instanța de fond și-a întemeiat concluziile pe următoarele probe, pe care le-a examinat, analizat și cărora le-a dat apreciere în hotărârea contestată, și anume:

- declarațiile inculpatului (f.d.72-73, 91, 142, vol. I; f.d.32-33, vol. II);
- declarațiile părții vătămate Melenciuc Anna (f.d.26-28, 141, vol. I; f.d.31, vol. II);
- declarațiile martorului minor Melenciuc Nicoleta (f.d.206, vol. I);
- declarațiile martorilor Clivadă Alexandru (f.d.142 verso, 189, vol. I), Culeanu Sergiu și Culeanu Grigorii (f.d.189 verso-190, vol. I), Culeanu Maria (f.d.199 verso, vol. I), Gureu Elena (f.d.211, vol. I), Cozacov Ivan (f.d.211 verso-212, vol. I), Melenciuc Mihail (f.d.235, vol. I);
- procesul-verbal de confruntare între partea vătămată Melenciuc Anna și ale inculpatului Melenciuc Nicolae din 21.11.2014 (f.d.76-79, vol. I);
- raportul de evaluare psihologică din 28.07.2014, pe numele lui Melenciuc Anna (f.d. 16-17, vol. I).

Astfel, cercetând totalitatea probelor administrate la prezenta cauză penală, prin prisma prevederilor art. 101 Cod de procedură penală, sub aspectul admisibilității, pertinentei și concludenței, utilității și veridicității, instanța de apel a constatat că,

faptele prejudiciabile imputate inculpatului Melenciuc Nicolae, contrar concluziilor instanței de fond, eronat au fost recalificate în baza prevederilor art. 201¹ alin. (1) Cod penal și urmează a fi încadrate în baza art. 201¹ alin. (2) lit. a) Cod penal și anume, *violența în familie, adică acțiunea manifestată fizic și verbal, comisă de un membru al familiei asupra unui alt membru al familiei, care a provocat suferință fizică, soldată cu suferință psihică și prejudiciu moral, săvârșită asupra a doi membri ai familiei.*

În acest context, instanța de apel a menționat că, prima instanță contrar prevederilor art. 385 alin. (1) pct.1-4 Cod de procedură penală, la adoptarea sentinței, nu a stabilit corect dacă a avut loc fapta de săvârșirea căreia este învinuit inculpatul, dacă această faptă a fost săvârșită de inculpat, dacă fapta întrunește elementele infracțiunii și de care anume lege penală este prevăzută și dacă inculpatul este vinovat de săvârșirea acestei infracțiuni. Or, reieșind din materialele dosarului, se atestă cu certitudine că, instanța de fond nu a dat apreciere corectă acțiunilor prejudiciabile ale inculpatului față de fiica sa minoră, Melenciuc Nicoleta, născută la 03.03.2006, membru al familiei sale, acțiuni care întrunesc semnele componenței de infracțiune, violența în familie imputată acestuia.

Astfel, instanța de apel a statuat că, organul de urmărire penală suportă sarcina de a dovedi acuzațiile, sarcină menționată explicit în articolul 6§2 CEDO, care ține de noțiunea generală de proces echitabil în sensul articolului 6§1 CEDO (a se vedea, *mutatis mutandis*, Saunders v. Marea Britanie din 17.12.1996, §68).

În speță, instanța de apel a menționat că, partea acuzării a îndeplinit integral sarcina menționată și reieșind din materialele dosarului, a conchis că, în acțiunile inculpatului Melenciuc Nicolae, sunt întrunite semnele componenței de infracțiune prevăzută de art. 201¹ alin. (2) lit. a) Cod penal.

Așadar, reieșind din prevederile art. 201¹ alin. (2) lit. a) Cod penal, coroborând probele cercetate, examinând materialele dosarului, instanța de apel a statuat că, acțiunile inculpatului Melenciuc Nicolae, urmează a fi calificate în baza art. 201¹ alin. (2) lit. a) Cod penal și anume, *violența în familie, adică acțiunea manifestată fizic și verbal, comisă de un membru al familiei asupra unui alt membru al familiei, care a provocat suferință fizică, soldată cu suferință psihică și prejudiciu moral, săvârșită asupra a doi membri ai familiei.*

Ca urmare asupra celor relatate, instanța de apel a notat că, s-a constatat cu certitudine faptul că, inculpatul Melenciuc Nicolae, în perioada anilor 2011 - 2014, urmărind scopul intimidării soției sale Melenciuc Anna, acțiuni exprimate prin acțiuni de înjosire și jignire premeditată a acesteia, cu aplicare a violenței fizice asupra ei, provocarea de suferințe psihice și prejudicii morale, permanent iniția certuri în familie față de copiii săi minori, maltratând-o și pricinuindu-i dureri fizice.

Tot el, în noaptea din 04.05.2014 spre 05.05.2014, deși era în relații de divorț cu partea vătămată Melenciuc Anna, în condiția locuirii separate, fiind membri de familie în accepțiunea art. 133¹ Cod penal, aflându-se în domiciliul părinților săi amplasat în r-nul Anenii Noi, s. Chetrosu, urmărind scopul intimidării victimei, cu aplicarea violenței fizice și cauzării suferințelor psihice, întru demonstrarea supremației sale fizice și morale, a maltratat-o aplicându-i lovituri cu palma peste față, a imobilizat-o violent de brațe și a îmbrâncit-o, cauzându-i părții vătămate Melenciuc Anna dureri fizice și suferințe psihice considerabile, ulterior înjosindu-i demnitatea, a numit-o pe partea vătămată cu cuvinte necenzurate, aducându-i prin comportamentul său prejudicii morale, exprimate prin dureri fizice, intimidare psihică, suferințe psihice și prejudiciu moral, acțiuni comise în prezența fiicei sale minore, Nicoleta Melenciuc, care s-au soldat cu suferințe psihice, care conform raportului de evaluare psihologică, au un impact sever pentru dezvoltarea condiționată a sferei emoționale, relaționale și cognitive a copilului.

Astfel, instanța de apel a conchis că, prin acțiunile inculpatului Melenciuc Nicolae, s-au periclitat în principal relațiile sociale cu privire la solidaritatea familială, integritatea corporală, sănătatea, integritatea fizică și psihică, onoarea și demnitatea persoanei, care constituie obiectul infracțiunii imputate. Victima infracțiunii specificate la art. 201¹ alin. (2) lit. a) Cod penal, poate fi oricare membru al familiei făptuitorului, în acest context, Melenciuc Anna și Melenciuc Nicoleta, Melenciuc Nicolae reprezintă membri ai familiei

Cu referire la calitatea procesuală a minorei, Melenciuc Nicoleta, în cadrul prezentei cauze penale, instanța de apel a constatat că, instanța de fond eronat a concluzionat că, procurorul la etapa urmăririi penale urma să soluționeze întrebarea privind acordarea statutului de parte vătămată minorei, Melenciuc Nicoleta, fapt care ar fi permis încadrarea juridică a acțiunilor inculpatului conform art. 201¹ alin. (2) lit. a) Cod penal, în cadrul examinării judecătorești, instanța de fond prin încheierea din 09.02.2016, a respins cererea procurorului, prin care acesta a solicitat recunoașterea minorei, Melenciuc Nicoleta, în calitate de parte vătămată, invocând că lipsesc temeiuri legale de a-i acorda acesteia acest statut în cadrul ședinței de judecată.

Conform art. 59 alin. (2) Cod de procedură penală, recunoașterea ca parte vătămată se efectuează prin ordonanța organului de urmărire penală, imediat după stabilirea temeiurilor de atribuire a unei asemenea calități procesuale.

Astfel, instanța de apel a menționat că, legea procesuală penală nu prevede prin norme imperative acordul minorului de a deveni parte vătămată din punct de vedere procesual și nu interzice atribuirea acestei calități și prin alte soluții decât ordonanța organului de urmărire penală, iar instanța de fond nu a ținut cont de aceste

circumstanțe și contrar intereselor ocrotite de lege ale minorei, Melenciuc Nicoleta, nu a considerat-o pe aceasta ca fiind parte vătămată în prezenta cauză penală.

Mai mult, instanța de apel a conchis că, având în vedere că la etapa urmăririi penale nu erau cunoscute circumstanțele care confirmau încălcarea drepturilor minorei, Melenciuc Nicoleta, acestea devenind cunoscute abia în cadrul examinării cauzei în instanța de fond, pornind de la interesul suprem în cazul de față - drepturile minorei Melenciuc Nicoleta și de la obligația statului de a proteja aceste drepturi, este întemeiat demersul părții acuzării privind recunoașterea minorei, Melenciuc Nicoleta în calitate de parte vătămată în prezentul proces penal.

Cu referire la componenta de infracțiune prevăzută de art. 201¹ alin. (1) Cod penal, aceasta este una materială, pentru calificare fiind necesară săvârșirea faptei prejudiciabile, survenirea unor consecințe prejudiciabile și existența legăturii cauzale dintre faptă și consecințe. În ceea ce privește fapta prejudiciabilă, aceasta s-a manifestat prin aplicarea violenței fizice și psihologice asupra părții vătămate Melenciuc Anna și violență psihologică asupra părții vătămate minore, Melenciuc Nicoleta.

În acest context, instanța de apel a indicat că, în prezenta cauză penală acțiunile prejudiciabile ale inculpatului s-au manifestat prin două modalități faptice și anume: aplicarea violenței psihologice și a violenței fizice.

Pe parcursul examinării prezentei cauze penale s-a stabilit aplicarea de către inculpat față de partea vătămată Melenciuc Anna a violenței psihologice exprimate prin înjosire și jignire premeditată a acesteia, cu aplicare a violenței fizice asupra ei, provocarea de suferințe psihice și prejudicii morale, acțiunile au fost comise în prezența fiicei minore Melenciuc Nicoleta, care s-au soldat cu suferințe psihice, care conform raportului de evaluare psihologică, au un impact sever pentru dezvoltarea condiționată a sferei emoționale, relaționale și cognitive a copilului.

În afară de toate probele administrate în respectiva cauză penală care demonstrează vina inculpatului în comiterea infracțiunii imputate, reieșind din materialele dosarului, instanța de apel a constatat că, comportamentul agresiv al inculpatului față de partea vătămată s-a manifestat și în timpul examinării cauzei în instanța de judecată, acesta fiind sancționat contravențional pentru huliganism nu prea grav, unde în calitate de victimă figurează, Melenciuc Anna, fapt confirmat prin copia procesului-verbal contravențional din 03.09.2015, anexat la dosar (f.d.197, vol. I).

În ceea ce privește legătura cauzală dintre fapta prejudiciabilă și urmările prejudiciabile, anume comportamentul agresiv și violent a inculpatului față de partea vătămată, Melenciuc Anna, la care a asistat și partea vătămată minoră, Melenciuc Nicoleta, a fost cauza producerii urmărilor prejudiciabile, exprimate prin suferințe fizice și suferințe psihice.

Astfel, conform concluziilor raportului de evaluare psihologică din 28.07.2014 în privința lui Melenciuc Anna, violența fizică, psihologică și multiplele amenințări din partea soțului, blamări, discreditări în preajma copiilor, au determinat apariția unui sentiment de frică în raport cu insecuritatea proprie și insecuritatea copilului. Este remarcată o stare puternică de neliniște și dorința de a proteja copiii de violență. Se recomandă consiliere psihologică de lungă durată, atmosferă securizată în scopul depășirii sentimentului de frică și anxietate precum și a comportamentului victimei (f.d. 16-17, vol. I).

De asemenea, urmările prejudiciabile ale acțiunilor inculpatului constau în producerea suferințelor psihice cauzate părții vătămate minore Melenciuc Nicoleta. Acest fapt rezultă din raportul de evaluare psihologică din 23.12.2014 în privința lui Melenciuc Nicoleta, prin care s-a concluzionat că, experiența traumatică dobândită de Melenciuc Nicoleta implică violența în familie din partea tatălui asupra sa, a fratelui și a mamei, precum și atacurile de violență fizică și psihologică ale tatălui asupra mamei, la care a asistat. Toate acestea au condiționat un șir de manifestări specifice ale sferei emoționale, relaționale și cognitive. Pentru a depăși aceste stări psihologice de frică, neliniște și vulnerabilitate, se recomandă consiliere psihologică de lungă durată precum și atmosferă securizată în familie, evitarea situațiilor de conflict în prezența copilului (f.d.137-138, vol. I).

Latura subiectivă a infracțiunii prevăzute de art. 201¹ alin. (2) lit. a) Cod penal se caracterizează prin vinovăție sub forma de intenție directă, manifestată prin faptul că, inculpatul Melenciuc Nicolae își dădea seama de caracterul prejudiciabil al acțiunilor sale, a prevăzut urmările lor prejudiciabile și a dorit în mod conștient, survenirea acestora.

În acest context, instanța de apel a reținut că, din declarațiile părților vătămate și ale inculpatului, rezultă că ultimul a manifestat o intenție unică de a săvârși violența în familie asupra a doi membri de familie, prin faptul că, acesta își dădea seama de faptul că, aplica violență asupra părții vătămate, Melenciuc Anna, în prezența fiicei minore, Melenciuc Nicoleta.

Mai mult, inclusiv în instanța de apel, inculpatul a recunoscut că i-a pus mâna la gură părții vătămate, Melenciuc Anna, pentru ca aceasta să nu țipe și să nu trezească din somn copiii, iar în ședința de judecată a instanței de fond, acesta a declarat că atunci când s-a trezit fiica sa și i-a spus să înceteze acțiunile față de mama

Cât privește argumentele apărării privind achitarea inculpatului, instanța de apel le-a respins ca fiind neîntemeiate, or în această ordine de idei, învinuirea adusă în rechizitoriu și ordonanța de punere sub învinuire din 10.03.2016, coroborează cu circumstanțele de fapt constatate în instanța de apel, vinovăția căruia a fost

demonstrată indubitabil, motiv pentru care instanța de apel a respins apelul declarat de către avocatul Mariana Botnari în numele inculpatului Melenciuc Nicolae.

Cu referire la răspunderea penală și pedeapsa care urmează a fi aplicată inculpatului Melenciuc Nicolae, pentru comiterea infracțiunii prevăzute de art. 201¹ alin. (2) lit. a) Cod penal, instanța de apel a menționat că, respectivul articol prevede pedeapsa sub formă de muncă neremunerată în folosul comunității de la 180 la 240 de ore sau cu închisoare de până la 5 ani, astfel, a considerat inoportună aplicarea în privința inculpatului a unei pedepse sub forma muncii neremunerate în folosul comunității, or, potrivit Regulile 31 și 35 din Recomandarea nr. R 16(92) a Comitetului de Miniștri al CoE, adoptată la 19 octombrie 1992 de către statele membre, sancțiunile și măsurile comunitare necesită cooperarea acestuia pentru a-și atinge scopurile, de aceea munca neremunerată în folosul comunității poate fi aplicată doar persoanelor care acceptă să execute o asemenea pedeapsă.

Astfel, instanța de apel a indicat că, în cadrul ședinței de judecată, inculpatul Melenciuc Nicolae, nu a solicitat aplicarea în privința sa a unei sancțiuni sub forma

Instanța de apel la individualizarea, stabilirea categoriei și termenului pedepsei inculpatului Melenciuc Nicolae, a acordat eficiență deplină prevederilor art. 7, 61, 75 Cod penal și a ținut cont de gravitatea infracțiunii săvârșite, de motivul acesteia, de personalitatea celui vinovat, de circumstanțele cauzei care atenuază ori agravează răspunderea, de condițiile de viață ale acestuia precum și scopul pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului.

Așadar, instanța de apel a reținut în privința inculpatului, Melenciuc Nicolae, circumstanța atenuantă prevăzută de art. 76 alin. (1) lit. a) Cod penal și anume săvârșirea pentru prima dată a unei infracțiuni mai puțin grave. Circumstanțe agravante prevăzute de art. 77 Cod penal, nu au fost reținute. La fel, nu au fost reținute nici temeiuri prevăzute de art. 53 Cod penal, de liberare de răspundere penală a inculpatului.

În acest context, instanța de apel nu a stabilit pedeapsa în limita solicitată în cererea de apel de către avocatul Bevziuc Rodica în numele părților vătămate Melenciuc Anna și Melenciuc Nicoleta, luând în considerație că, în privința inculpatului nu au fost stabilite careva circumstanțe agravante.

Cu referire la acțiunea civilă înaintată de către partea vătămată, Melenciuc Anna, împotriva lui Melenciuc Nicolae, cu privire la încasarea de la inculpat în beneficiul său a prejudiciului moral în mărime de 50 000 lei, instanța de apel a constatat că, starea de fapt stabilită de către instanța de fond corespunde circumstanțelor cauzei, în acest sens neexistând temeiuri legale de a interveni în soluția instanței de fond în această parte, soluție pe care instanța de apel o consideră legitimă și întemeiată și respectiv, sentința instanței de fond urmează a fi menținută în această parte.

Astfel, la evaluarea cuantumului prejudiciului moral, instanța de fond a ținut cont de suferințele fizice și psihice ale părții vătămate, Melenciuc Anna, și că provocarea daunelor morale este demonstrată prin însăși infracțiunea de comiterea căreia a fost recunoscut inculpatul, instanța de apel a constatat că, instanța de fond a conchis în mod legitim și întemeiat de a admite parțial acțiunea civilă înaintată de către partea vătămată, Melenciuc Anna împotriva lui Melenciuc Nicolae și de a încasa de la inculpat în beneficiul părții vătămate a prejudiciului moral în mărime de 20 000 lei, or, încasarea sumei de 50 000 lei solicitată de către partea vătămată va crea o disproporție între satisfacția echitabilă și îmbogățirea fără justă cauză.

5. Decizia instanței de apel este atacată cu recurs ordinar de către inculpatul Melenciuc Nicolae, în temeiul art. 427 alin. (1) pct. 6), 12) Cod de procedură penală, prin care solicită casarea hotărârilor anterioare cu pronunțarea unei hotărâri prin care să fie achitat de comiterea infracțiunii imputate și respingerea acțiunii civile.

În motivarea recursului declarat, recurentul indică că, hotărârile anterioare sunt neîntemeiate, instanțele inferioare apreciind probele administrate în respectiva cauză penală unilateral.

Mai mult, recurentul susține că, nu au fost întrunite semnele infracțiunii prevăzute de art. 201¹ alin. (2) Cod penal și nici cele prevăzute de alin. (1) al articolului nominalizat.

Recurentul, susține că, instanțele inferioare eronat au luat în calcul raportul de evaluare psihologică, deoarece acesta nu are nici o valoare, fiind efectuat de către o persoană necompetentă.

Totodată, recurentul menționează dezacordul cu aprecierea probelor de către instanțele inferioare, deoarece acestea au admis declarațiile martorilor care sunt rude cu partea vătămată.

5.1. În conformitate cu prevederile art. 431 alin. (1) pct. 1¹) Cod de procedură penală, procurorul a depus referință privind opinia sa asupra recursului declarat de către inculpatul Melenciuc Nicolae, solicitând respingerea acestuia, cu menținerea hotărârii contestate, menționând netemeinicia cerințelor solicitate de către recurent, deoarece acesta nu indică nici un argument în susținerea poziției sale.

Mai mult, recurentul indică dezacordul cu aprecierea probelor de către instanțele inferioare, iar un asemenea temei nu se regăsește în prevederile art. 427 Cod de procedură penală.

6. Judecând recursul ordinar pe baza materialului din dosarul cauzei și argumentelor invocate, Colegiul penal lărgit concluzionează că, acesta urmează a fi admis din următoarele considerente.

Potrivit art. 427 alin. (1) pct. 6) și 13) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de

instanțele de fond și de apel, inclusiv și în temeiul când hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, când a intervenit o lege penală mai favorabilă condamnatului.

Conform art. 424 alin. (2) Cod de procedură penală, instanța de recurs este în drept să judece cauza și în baza temeiurilor neinvocate, dar fără a agrava situația condamnatului.

În corespundere cu art. 10 alin. (1) Cod penal, legea penală care înlătură caracterul infracțional al faptei, care ușurează pedeapsa ori, în alt mod, ameliorează situația persoanei ce a comis infracțiunea are efect retroactiv, adică se extinde asupra persoanelor care au săvârșit faptele respective până la intrarea în vigoare a acestei legi, inclusiv asupra persoanelor care execută pedeapsa ori care au executat pedeapsa, dar au antecedente penale.

În sensul vizat se constată că, inculpatul a fost corect condamnat de instanța de apel în baza art. 201¹ alin. (2) lit. a) Cod penal, în redacția legii de până la 16.09.2016, recursul ordinar fiind în acest aspect neîntemeiat, deoarece hotărârea atacată cuprinde motive legale pe care se întemeiază soluția.

Însă, conform Legii nr. 196 din 28.07.2016, în vigoare de la 16.09.2016, din art. 201¹ alin. (1) Cod penal, au fost excluse calificativele manifestată verbal, care a provocat suferință fizică, psihică și prejudiciu moral, iar pentru maltratarea sau alte acțiuni violente, comise de un membru al familiei în privința altui membru al familiei, care au provocat vătămare neînsemnată a integrității corporale, a fost introdusă răspundere contravențională, în temeiul art. 78¹ Cod contravențional.

Colegiul penal lărgit menționează că, inculpatul a fost condamnat de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 201¹ alin. (2) lit. b) Cod penal, adică acțiunea prevăzută la alin. (1) *săvârșită asupra a doi sau mai multor membri de familie*, acțiune care după modificarea legii cade sub incidența normei contravenționale și anume, art. 78¹ Cod contravențional, *maltratarea sau alte acțiuni violente, comise de un membru al familiei în privința altui membru al familiei, care au provocat vătămare neînsemnată a integrității corporale*.

Prin urmare, legea penală nouă, apărută după ce hotărârile menționate au devenit definitive, este mai favorabilă pentru inculpat, deoarece îi ameliorează situația.

Potrivit art. 391 alin. (2), 332 alin. (2) Cod de procedură penală, în cazul în care fapta persoanei constituie o contravenție administrativă, instanța încetează procesul penal, cu aplicarea sancțiunii administrative prevăzute în Codul contravențional.

Totodată, conform art. 101 alin. (6) Cod penal, dacă fapta pentru care persoana execută pedeapsa nu se mai consideră infracțiune în conformitate cu prevederile legii

noi, ci constituie o contravenție, sancțiunea contravențională nu se mai aplică, indiferent de categoria și mărimea sancțiunii prevăzute.

În asemenea circumstanțe, procesul penal urmează a fi încetat, pe motiv că, faptă inculpatului constituie o contravenție.

Cu privire la cele menționate, Colegiul penal lărgit conchide că, inculpatul nu poate fi sancționat contravențional, deoarece a expirat termenul de prescripție a tragerii la răspundere contravențională conform art. 30 alin. (2) Cod contravențional (în redacția legii de până la 01.08.2016).

Potrivit art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, judecând recursul, instanța rejudecă cauza și pronunță o nouă hotărâre, dacă nu se agravează situația inculpatului.

Cât privește argumentele apărării, Colegiul penal lărgit indică că, recurentul și-a întemeiat recursul pe temeiul prevăzut de art. 427 alin. (1) pct. 6) și 12) Cod de procedură penală, dar din textul recursului se identifică și pct. 8) a al aceluiași articol, care prevede că hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel, atunci când nu au fost întrunite elementele infracțiunii.

Însă, din conținutul recursului declarat, Colegiul penal lărgit atestă că, recurentul critică stabilirea vinovăției sale, în săvârșirea infracțiunii imputate și solicită achitarea lui, deoarece în opinia sa, probele administrate la caz și anume raportul de evaluare psihologică a lui Melenciuc Ana din 28.07.2014 și declarațiile martorilor care sunt rude cu partea vătămată, incorect a fost luat în calcul de instanța de apel. Deci criticile formulate de către recurent nu conțin indicii unei erori de drept, și deși acesta indică temeiurile expres prevăzut de lege care prevede declararea recursului ordinar și anume art. 427 alin. (1) pct. 6), 12) și 8) Cod de procedură penală, acesta nu invocă nici un argument în această privință, ci doar dezacordul cu modalitatea de apreciere a probelor, ceea ce nu cade sub incidența art. 427 Cod de procedură penală.

În acest sens, este de menționat că, pornind de la relevanțele art. 27, 414 alin. (1), (2) Codului de procedură penală, judecătorul apreciază probele în conformitate cu propria sa convingere, formată în urma cercetării tuturor probelor administrate. Instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate pe baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din dosar, și oricăror probe noi prezentate instanței de apel sau cercetează suplimentar probele administrate de instanța de fond, instanța de apel poate da o nouă apreciere probelor din dosar.

Astfel, doar activitatea instanțelor privind aprecierea sau reaprecierea circumstanțelor cauzei în alt sens decât cel pe care îl propune avocatul, este o competență legală a instanțelor de judecată, care, nefiind temei de drept din numărul

celor incluse în art. 427 Cod de procedură penală, nici nu poate fi supusă criticii prin intermediul recursului ordinar.

Colegiul penal lărgit va respinge și celelalte argumente ale apărării privind inadmisibilitatea unor probe, or toate probele care au fost puse la baza sentinței de condamnare a inculpatului au fost verificate în ședința de judecată a instanței de apel și au fost consemnate în procesul-verbal.

Mai mult, Colegiul penal lărgit reiterează că, procedura admisibilității constă în verificarea faptului, dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, fără a se examina temeinicia lor.

În acest sens, Colegiul penal lărgit reține prin prisma jurisprudenței CEDO (cauza *Rebait și alții contra Franței*, Comisia Europeană a Drepturilor Omului, 25 februarie 1995, nr.26561/1995) că „ ... art. 6 parag. 1 al Convenției, nu impune motivarea în detaliu a unei decizii prin care o instanță de recurs, întemeindu-se pe dispoziții legale specifice, respinge recursul declarat împotriva sentinței pronunțate de o instanță inferioară, ca fiind lipsit de șanse de succes.”

Împrejurările enunțate denotă în mod concludent că instanța de apel nu a comis erori de drept în raport cu motivele invocate de recurent, că hotărârea atacată cuprinde motive clare și legale pe care se întemeiază soluția, că instanța de apel s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel, iar din motiv că a intervenit o lege penală mai favorabilă, recursul ordinar urmează a fi admis, hotărârile anterioare casate, cu rejudecarea cauzei și adoptarea unei noi hotărâri în aspectul vizat.

7. În conformitate cu prevederile art. 10 alin. (1), 10 alin. (6) Cod penal, art. 3 alin. (2), 30 alin. (1) - (3) Cod contravențional, art. 332 alin. (2), 391 alin. (2), 424 alin. (2), 434, 435 alin. (1) pct. 2) lit. c), alin. (3) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

D E C I D E :

Admite recursul ordinar declarat de către inculpatul *Melenciuc Nicolae*, casează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 22 iunie 2016, în privința inculpatului *Melenciuc Nicolae Anton*, rejudecă cauza și pronunță o nouă hotărâre.

Încetează procesul penal în privința inculpatului *Melenciuc Nicolae Anton* pe art. 201¹ alin. (2) lit. a) Cod penal, pe motiv că, fapta lui constituie o contravenție prevăzută la art. 78¹ Cod contravențional, fără aplicarea sancțiunii contravenționale, în legătura cu expirarea termenului de prescripție.

Decizia este irevocabilă.

Decizia publicată integral la **13 ianuarie 2017**.

Președinte

Nicolae Gordilă

Judecători

Ion Guzun

Elena Covalenco

Liliana Catan

Iurie Diaconu